

25.05.2016

Kj/8

§ 141

Den av Samlingspartiets fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen om bolagisering av affärsverket Helsingfors stads servicecentral

HEL 2015-013624 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av Samlingspartiets fullmäktige-grupp väckta motionen vara slutligt behandlad.

Behandling

Efter att diskussion hade förts i ärendet, konstaterade ordföranden att det under diskussionen hade framställts ett understött förslag, vars godkännande hade inneburit att behandlingen av ärendet avbryts. Ordföranden uppmanade därför de följande talarna att inskränka sina yttranden till frågan om återremiss av ärendet till stadsstyrelsen.

Efter att ha förklarat diskussionen om återremiss avslutad anförde ordföranden såsom redogörelse att ledamoten Laura Rissanen understödd av ledamoten Terhi Koulumies under diskussionen hade föreslagit att stadsfullmäktige skulle besluta återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning utgående från att en bolagisering av affärsverket Helsingfors stads servicecentral inleds.

Redogörelsen befanns vara riktig.

5 omröstningen

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande omröstningsproposition: Den som vill fortsätta behandlingen av ärendet röstar ja; vinner nej, har ledamoten Laura Rissanens förslag om återremiss godkänts.

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att en bolagisering av affärsverket Helsingfors stads servicecentral inleds.

Ja-röster: 52

Zahra Abdulla, Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Gunvor Brettschneider, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Veronica Hertzberg, Mari Holopainen, Rene Hursti, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Katriina Juva, Helena Kantola, Jessica Karhu, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Timo

Laaninen, Eija Loukoila, Jape Lovén, Silvia Modig, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Terhi Mäki, Antti Möller, Henrik Nyholm, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Pertti Villo, Tuulikki Vuorinen

Nej-röster: 21

Hennariikka Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Fatbardhe Hetemaj, Seppo Kanerva, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Timo Raittinen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Ulla-Marja Urho

Blanka: 1

Jarmo Nieminen

Frånvarande: 11

Eero Heinäluoma, Veronika Honkasalo, Emma Kari, Otso Kivekäs, Harri Lindell, Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Marcus Rantala, Kaarin Taipale

Stadsfullmäktige hade beslutat fortsätta behandlingen av ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Atte Malmström, chef för koncernstyrningen, telefon: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Bilagor

1 Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite Kvsto 9.12.2015 asia 14

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Samlingspartiets fullmäktigegrupp föreslår utifrån motiveringarna i gruppmotionen att verksamheten i affärsverket Helsingfors stads servicecentral bolagiseras under år 2016.

Stadsstyrelsen konstaterar att stadsfullmäktige beslutade 8.10.2014, § 322, om organiseringen av affärsverket Palmias verksamhets- och förvaltningsmodeller.

Stadsfullmäktige beslutade bland annat:

- godkänna att affärsverket Palmias mattjänstverksamhet (frånsett personalmåltiderna) och funktioner med telefon- och välbefinnandetjänster fortsätter i affärsverksform på ett sätt som uppfyller kraven i föreskrifterna om konkurrensneutralitet
- godkänna att det bildas ett aktiebolag (servicebolag) i stadens ägo som omedelbart fortsätter affärsverket Palmias funktioner med personalmåltids-, fastighets-, städ- och säkerhetstjänster
- godkänna att affärsverket Palmias funktioner med personalmåltids-, fastighets-, städ- och säkerhetstjänster överförs till servicebolaget senast 31.12.2014.
- uppmana utbildningsnämnden att inom fem år öka volymen för konkurrensutsättningen kontrollerat och etappvis till högst ungefär 30 procent av de mattjänster som utbildningsverket behöver, varvid de konkurrensutsatta objekten väljs jämbördigt och ändamålsenligt och det i villkoren för konkurrensutsättningen upptas ett krav på att den serviceproducent som ger det vinnande anbudet är skyldig att i enlighet med principen för överlåtelse av rörelse anställa den personal vid det konkurrensutsatta objektet som eventuellt blir arbetslös
- uppmana social- och hälsovårdsnämnden och barnomsorgsnämnden att inom fem år öka volymen för konkurrensutsättningen kontrollerat och etappvis till högst ungefär 20 procent av de mattjänster som verken under nämnderna behöver, varvid de konkurrensutsatta objekten väljs jämbördigt och ändamålsenligt och det i villkoren för konkurrensutsättningen upptas ett krav på att den serviceproducent som ger det vinnande anbudet är skyldig att i enlighet med principen för överlåtelse av rörelse anställa den personal vid det konkurrensutsatta objektet som eventuellt blir arbetslös
- uppmana utbildningsnämnden, social- och hälsovårdsnämnden och barnomsorgsnämnden att noga följa effekterna av att mattjänsterna konkurrensutsätts i synnerhet på priset och kvaliteten på tjänsterna och på personalens ställning och att utifrån erfarenheterna vid behov framställa förslag om behövliga ändringar i konkurrensutsättningen
- godkänna att en helhetsutredning om stadens mattjänstkoncept inleds och genomförs.

Affärsverket servicecentralens strategiska betydelse

I samband med beslutet om att delvis bolagisera affärsverket Palmia tog stadsfullmäktige ställning till vilken strategisk betydelse mattjänster och telefon- och välbefinnandetjänster har för staden.

Staden konstaterades ha ett strategiskt intresse i fråga om den bespisning vid läroinrättningar, daghem och sjukhus och de måltider för äldre som omfattas av affärsverket servicecentralens verksamhet med mattjänster. Det strategiska intresset gick ut på att mattjänsterna ska vara tillförlitliga och driftsäkra och hålla hög kvalitet. Bland annat de mattjänster som läroinrättningar, daghem och vårdanstalter behöver ska hålla hög nivå både i fråga om kvalitet och driftsäkerhet.

Då affärsverket är en intern aktör ska dess verksamhet stöda stadens egen verksamhet och uppnåendet av de strategiska målen. Tjänsterna som servicecentralen producerar är en viktig del av de tjänster som staden producerar för sina invånare. Stadens strategiska intresse stöder det att de mattjänster som staden behöver huvudsakligen produceras av en egen intern aktör i affärsverksform.

I motiveringarna till stadsfullmäktiges beslut konstaterades bland annat att om verksamheten med mattjänster fortsätter i affärsverksform är det dessutom möjligt att bevara den ekonomiska fördel med elevbespisningen som hänför sig till mervärdesbeskattningen och som vid bolagiseringsutredningarna beräknades uppgå till över en miljon euro om året. Elevbespisningen är momsfri verksamhet, och moms i upphandlingar som hänför sig till denna är inte avdragbar. Den moms som ingår i anskaffningen av råvaror m.m. för elevbespisningen i affärsverksform kan dock behandlas inom systemet med kommunåterbäring och blir då inte en kostnad för staden.

Motsvarande momsfordel hänför sig i affärsverksform också till mattjänstinvesteringarna i den mån de gäller momsfri verksamhet (främst elevbespisning). Momsfordelen i anslutning till investeringar är av engångskaraktär och beror på storleken på den investeringsdel som den momsfria verksamheten gäller.

En överföring av den momsfria elevbespisningsverksamheten till ett bolag skulle också leda till en momskostnad av engångskaraktär, eftersom överföringen av varor och tjänster med stöd av mervärdesskatte lagen (1501/1993) skulle anses utgöra försäljning. Staden skulle bli tvungen att till staten betala det momsbelopp som ingår i försäljningen.

I samband med behandlingen i fullmäktige konstaterades att staden utöver mattjänster har ett strategiskt intresse också i telefon- och välbefinnandetjänster. Affärsverket servicecentralen ansvarar bland annat

för stadens alla telefonväxeltjänster med hjälp av den strategiskt viktiga databasen Merex. Dessutom sköter affärsverket verksamheten vid färdtjänstcentralen som en kostnadseffektiv partner för social- och hälsovårdsverket och erbjuder tjänster med trygghetstelefon och virtuell vård dygnet runt med hjälp av stadens Pegasos-system. Med beaktande av de här strategiska intressena ansågs det i samband med bolagiseringsbehandlingen i oktober 2014 motiverat att bedriva verksamheten med telefon- och välbefinnandetjänster i affärsverksform.

Då det gäller stadens strategiska intresse som hänför sig till mattjänster och telefon- och välmåendetjänster har det inte skett väsentliga ändringar sedan behandlingen i fullmäktige i oktober 2014.

Ökad konkurrensutsättning av mattjänster

Då beslutet om bolagiseringen av affärsverket Palmia fattades var ungefär 12,5 procent av utbildningsverkets och ungefär 6 procent av social- och hälsovårdsverkets mattjänster konkurrensutsatta. Affärsverket Palmia hade vunnit en del av de här konkurrensutsättningarna. I samband med beslutet om den partiella bolagiseringen fattades ett beslut om att kontrollerat öka konkurrensutsättningen av stadens mattjänster med beaktande av de strategiska avsikterna vid de mest centrala kundförvaltningarna.

I samband med utredningen av organiseringen av det dåvarande affärsverket Palmias verksamhets- och förvaltningsmodeller framförde utbildningsverket, social- och hälsovårdsverket och barnomsorgsverket smidigare (beaktande av kundernas behov, anpassning till ändringar) och kostnadseffektivare mattjänstproduktion och tillgång till jämförelsepriser som huvudsakliga argument för en högre grad av konkurrensutsättning.

Utbildningsnämnden konstaterade i sitt utlåtande 17.6.2014, § 118; bland annat att mattjänsterna stöder utbildnings- och fostringsuppgiften, kärnuppgiften för skolor, läroinrättningar på andra stadiet och daghem. Matproduktions- och mattjänstprocessen bildar en helhet. Mattjänstens produkt- och tjänsteutbud, tillrednings- och tjänsteprocessen för maten, förverkligas utifrån behovet, driftsäkert, så att kunden och beställaren hörs och på ett sätt som mattjänsterna till användarkundsegmentet förutsätter. Dessutom konstaterade utbildningsnämnden att det inom utbildningsväsendet behövs centraliserad mattillredning till stöd för uppvärmningsköken.

I fråga om omfattningen av konkurrensutsättningen av mattjänster konstaterade utbildningsnämnden i sitt utlåtande bland annat att konkurrensutsättningen av mattjänster inom utbildningsväsendet öppnas småningom och kontrollerat så att minst 32,5 % (sammanlagt cirka 60 ob-

jekt) av mattjänsterna inom utbildningsväsendet öppnas för konkurrens mot nuvarande 12,5 %.

Social- och hälsovårdsnämnden konstaterade i sitt utlåtande 17.6.2014, § 264, att nämnden understöder utredningsgruppens förslag om att fortsätta med mattjänstverksamheten i affärsverksform och gradvis öka konkurrensutsättningen. Nämnden konstaterade att konkurrensutsättningens verkningar för kvaliteten och priset bör följas upp. Nämnden understödde utredningsgruppens förslag om att fortsätta med mattjänstverksamheten huvudsakligen i affärsverksform, men ansåg att den föreslagna andelen konkurrensutsättning på 30 % är för hög. Nämnden ansåg att mattjänster kan konkurrensutsättas i en mindre utsträckning för att få tillgång till jämförelsepriser och utveckla sin egen verksamhet men att andelen som öppnas för konkurrens ska vara högst 10 %.

Barnomsorgsnämnden konstaterade i sitt utlåtande 17.6.2014, § 144, bland annat att den näringsmässiga kvaliteten på maten är av största vikt med tanke på barnens välmående. Inom dagvården är måltiderna en del av småbarnsfostran. Dessutom konstaterade barnomsorgsnämnden att den anser att den föreslagna andelen konkurrensutsättning på 30 % är för hög i fråga om barnomsorgsverket. En utvidgning av konkurrensutsättningen inom mattjänsterna till cirka 30 % betyder i barnomsorgsverkets fall att mattjänsten i fler än 80 daghem öppnas för konkurrens. I praktiken är det inom en kort tidsperiod inte möjligt att utföra en så omfattande konkurrensutsättning. Mattjänsten inom dagvården ska vara flexibel, pålitlig och stöda kärnverksamheten. Mattjänstverksamheten ska med beaktande av resurserna vara hållbar och ansvarsfull verksamhet och konkurrensutsättningen av verksamheten ska övervägas per fall. För att säkra tillgången till en högklassig tjänst bör staden betrakta konkurrensutsättningen av mattjänsten som en helhet.

Genom öka andelen konkurrensutsättningar kan de ovannämnda fördelarna som beställarförvaltningarna framför uppnås. Samtidigt bevaras en tillräckligt stor helhet hos stadens affärsverksformade interna serviceproducent för att organisera och förverkliga effektiva och driftsäkra mattjänster. I egenskapen av en helt och hållet intern aktör inom staden kan affärsverket servicecentralen i sin verksamhet koncentrera sig enbart på skötandet av sin helhet och utvecklandet av sina tjänster utifrån vad som är bäst med tanke på stadens helhetsintresse.

Planer om ökad konkurrensutsättning har utarbetats vid beställarförvaltningarna under hösten 2015. Verkställandet av de här planerna håller på att komma i gång.

Utbildningsnämnden beslutade 27.10.2015, § 195, att konkurrensutsättningen av utbildningsverkets mattjänster utvidgas så att det totala antalet verksamhetsställen vid utbildningsverket som öppnas för konkurrens år 2020 är högst 28,8 procent av utbildningsverkets administrativa skolor, gymnasier, Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto och vuxeninstitutet Stadin aikuisopisto och det sammanlagda antalet verksamhetsställen vid dessa. Objekten som öppnas för konkurrens bestäms enligt en områdesmodell så att utbildningsnämnden bemyndigar utbildningsverket att välja de slutliga objekten områdesvis enligt det aktuella läget vid konkurrensutsättningen under åren 2018 och 2019 så att elev-, student- och barnantalet i objekten som öppnas för konkurrens är högst 29,7 procent av det totala antalet år 2020.

Social- och hälsovårdsnämnden beslutade 24.11.2015, § 334, godkänna planen för konkurrensutsättning av mattjänster i och med vilken andelen konkurrensutsatta mattjänster vid verket höjs till 20 procent under fem år. Nämnden beslutade också att den årligen ges en rapport om verkningarna av konkurrensutsättningen efter att konkurrensutsättningen inletts. Detta sker utifrån ett perspektiv som beaktar de kriterier som fullmäktige fastställt, dvs. priset, kvaliteten och personalens ställning. Utifrån det här kan det fattas beslut om ändringar i planen för konkurrensutsättning. Social- och hälsovårdsverkets plan för konkurrensutsättning har utarbetats för åren 2016–2020. Den riksomfattande social- och hälsovårdsreformen kan orsaka ändringar i planen.

Barnomsorgsnämnden beslutade 27.10.2015, § 124, godkänna barnomsorgsverkets plan för konkurrensutsättning av mattjänster för åren 2018–2022.

Stadens mattjänstkoncept och den centraliserade produktionens investeringsbehov

Den nuvarande verksamhetsmodellen för stadens matförsörjning bygger särskilt i fråga om elev- och daghemsbespisning i hög grad på den gamla matfabriken i Backas. Trots utvecklingsverksamheten vid affärsverket servicecentralen medger den nuvarande matfabriken inte ett tillräckligt modernt och effektivt verksamhets- och produktionssätt.

Staden måste planera och införa ett nytt mattjänstkoncept, som i den mattjänstverksamhet som blir kvar vid affärsverket gör det möjligt att i framtiden fungera effektivt och likaså att snabbt anpassa sig till förändringar i omvärlden och i kundernas och verksamhetsställets behov. Behovet av att uppdatera mattjänstkonceptet påverkas också av att investeringsbehovet som hänför sig till stadens mattjänster under de närmaste åren är betydande. I planeringen av stadens mattjänstkoncept ska därför möjligheterna att minska de behövliga investeringarna i mattjänster granskas.

Ett beslut om det ändamålsenligaste sättet att förverkliga mattjänsterna förutsätter en helhetsutredning om tillståndet på stadens nuvarande köksnät och om möjligheterna att utnyttja det på ett effektivare sätt än för tillfället. En preliminär utredning om mattjänstkonceptet gjordes under år 2015. Utifrån utredningen har konceptarbetet fortsatt under våren 2016 under ledning av stadskansliet och i samarbete med beställarförvaltningarna och affärsverket servicecentralen. Det är meningen att planen som gäller stadens mattjänstkoncept färdigställs före sommaren 2016.

Till slut

Stadsstyrelsen konstaterar att det efter beslutet om organiseringen av affärsverket Palmias verksamhets- och förvaltningsmodeller hösten 2014 inte har skett sådana ändringar som förespråkar en bolagisering av funktionerna som lämnades i affärsverksform. En bolagisering av affärsverket servicecentralen är inte motiverad under år 2016 med beaktande av mattjänsternas och välmåendetjänsternas strategiska betydelse för staden, förnyandet av mattjänstkonceptet som är under beredning och ökandet av konkurrensutsättningen av mattjänster som det redan fattats ett beslut om. Dessutom är beredningen av stadens ledarskapsreform och den riksomfattande vårdreformen på gång för närvarande. Det är ändamålsenligt att granska affärsverket servicecentralens ställning på nytt i samband med stadens nästa strategiprogram.

Det finns tills vidare inte tillräckligt med erfarenheter om hur Palmia Ab:s verksamhet, som i och med övergångsarrangemanget stegvis kommer att flyttas helt och hållet till marknaden, fungerar på marknaden för att dra slutsatser om ändamålsenligheten av att bolagisera affärsverket servicecentralen. Övergångstiden för bolagiseringen löper som bäst och konkurrensutsättningarna som gäller de tjänster som staden köper av bolaget har ännu inte kommit i gång.

Resultatet för år 2015, som direktionen för servicecentralen behandlade 18.2.2016, § 10, uppvisade ett överskott på cirka 4,6 miljoner euro och det jämförbara resultatet före bolagiseringen från år 2014 uppvisade ett överskott på cirka 4,2 miljoner euro. Enligt 2015 års resultat har affärsverket anpassat sig till affärsverket Palmias partiella bolagisering 31.12.2014 och dess fungerade som stadens interna producent av mat- telefon- och välmåendetjänster.

Enbart som stadens interna aktör kan affärsverket servicecentralen utöva och utveckla sin verksamhet utifrån de utgångspunkter som är viktiga med tanke på stadskoncernshelheten (driftsäkerhet, kvalitet, kostnadseffektiv verksamhet).

Föredragande

25.05.2016

Kj/8

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Atte Malmström, chef för koncernstyrningen, telefon: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Bilagor

1 Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite Kvsto 9.12.2015 asia 14

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.05.2016 § 466

HEL 2015-013624 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.05.2016 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Palautusehdotus:

Laura Rissanen: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että käynnistetään Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen toiminnan yhtiöittäminen.

Kannattaja: Arja Karhuvaara

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Äänestys:

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Laura Rissanen palautusehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 11

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Hannu Oskala, Osku

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

25.05.2016

Kj/8

Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka

Ei-äännet: 3

Arja Karhuvaara, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Lasse Männistö

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 11 - 3 (1 poissa).

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

09.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi